Københavns og Vartov Valgmenigheder

Marts 2026 Nr. 1

Ud af isolationen

12. s.e.trin.: Mark 7,31-37

I begyndelsen af sidste århundrede, omkring 1902, gik en panter rundt i et bur i en park midt i Paris. Den vidste ikke, at den snart skulle gøres udødelig. Den gik bare rundt og rundt, mens den så tomt ud gennem tremmerne, og det var som om tusindvis af tremmer gled forbi dens blik, og der ingen verden var uden for tremmerne. Ingen anede, hvad panteren oplevede, når den et kort øjeblik stoppede op og stod helt stille med åbne øjne. Noget så den, men det, den så, forsvandt i dens hjerte. Og panteren fortsatte sin gang rundt og rundt i buret og så ikke dem, der så på den.

En af dem, der stod og så, var digteren Rainer Maria Rilke. Han var ved at lære at se, høre og tale. Han ville kunne se, hvad døve og stumme siger. Han ville kunne give det udtryk i sproget. Sådan som billedkunstnerne gør, når de i et maleri giver stemme til naturen. Og som billedhuggerne kan, når deres skulpturer giver form til følelser. Sådan ville Rilke bruge sproget til at give stemme til verden. Derfor stod han i parken i Paris i efteråret 1902 og så på panteren, der gik rundt og rundt bag tremmerne i sit bur. Rilke skrev et digt om panteren, og den vil derfor aldrig blive glemt. I digtet kan man se dyret gå med smidige, kraftfulde skridt rundt og rundt i buret. Man kan høre den anspændte stilhed, når den stopper og lader øjnenes forhæng glide op. Det bliver beskrevet i ord, hvordan den går rundt og rundt i en ring om en bedøvet vilje. Rilke giver os i sproget adgang til panteren bag tremmerne.

I det indelukke hensygner panteren. Dens årvågenhed sløres, og dens opmærksom sløves. Dens natur nedbrydes, fordi den er blevet en del af kulturen. Den er underholdning, indespærret og isoleret uden kontakt med nogen. Øjnene er lukkede, viljen er bedøvet, dens ører hører intet, og den giver ikke lyd af sig. Den

går bare rundt og rundt i sit bur. Havde det ikke været for Rilke, ville vi aldrig have lært den at kende.

Det er let at forestille sig, at de personer, der bringer en døvstum til Jesus i teksten fra Markusevangeliet, har haft tilsvarende tanker. I datiden var døvstumme isoleret, uden evner til at kommunikere med omverdenen og uden mulighed for at deltage i livet. Døvstumme har kun kunnet vandre hvileløst rundt og rundt i byerne og sidde ørkesløst på gaderne, uden adgang til den verden, der findes uden for dem. Der er tremmer mellem dem og samfundet, for der er ingen forbindelse mellem dem og andre mennesker. Den døvstumme er som i et bur uden sprog, så ingen kan kende ham. Derfor kommer de med ham til Jesus, fordi han skal befries fra sit fangenskab og sin isolation. For han hensygner af at være indelukket i sin egen verden. Han sløves og bedøves af at være udelukket fra det menneskelige samfund. Jesus hører deres bøn. Han bryder den døvstummes begrænsninger ved at overskride hans grænser. Som en særligt begavet læge, åbner han den døves ører med sine fingre og løser den stummes tungebånd med sit spyt, så han kan høre og tale. Med sit "effata" lukker han op til verden. Alle er helt fortryllede og ude af sig selv af forundring, så de ikke kan lade være med at fortælle om det, for han har gjort alting godt, siger de. Han har gjort, at de døve hører, og de stumme taler.

Og det var netop, hvad de ikke skulle gøre ifølge Jesus i Markusevangeliet. Udtrykkeligt havde han forbudt dem at fortælle nogen om det, som de havde set. Lige så udtrykkeligt fortæller de om det. Så viser de sig at være døvstumme, for de kan ikke høre, hvad Jesus siger; og de kan ikke sige det, som de skal sige. De kan ikke høre sandheden, og de kan ikke fortælle sandheden. For sandheden kan ikke kendes endnu.

De tror, at Jesus har gjort alting godt ved at være en mirakelmand, der med sine fingre og sit spyt kan helbrede sygdomme og kurere handicaps. De tror, at han har gjort alting godt ved at fjerne døvheden og stumheden fra den døvstumme, så han ikke længere er udelukket fra samfundet og kan indgå i fællesskabet. Nu må han ikke længere gå hvileløst rundt og rundt for sig selv. Han skal ikke sidde alene på gaderne, men er i stand til at indgå i samfundet og deltage i fællesskabet. Men det er ikke at gøre alting godt, som de tror. Det er blot at gøre noget godt for én enkelt. Det er blot at få ham til at passe inden for grænserne i det samfund, som ikke kan acceptere, at han ikke kan tale og høre. Andet kan de ikke se, så det bliver forkert, når de taler om det.

For Jesus gør alting godt. Det kan man først høre og sige efter hans død og opstandelse. Når det ikke længere handler om enkeltpersoner, der bliver udsat for mirakler, og det ikke kun drejer sig om individer, der oplever undere. For det sande mirakel og det virkelige under er ikke, at en enkelt døvstum engang blev frelst ved spyt og berøring, men at der opstod et budskab, som omfatter enhver – døvstum eller ikke døvstum. Det gør alting godt. Det kunne de ikke se, dengang det var en enkelt døvstum, der blev helbredt. Derfor skulle de ikke fortælle om det. Men det kan vi se i dag, derfor skal vi fortælle om det.

Det budskab gør alting godt, fordi det netop ikke laver underfulde gerninger, der fjerner handicaps fra mennesker og får dem til at passe ind i samfundet, men tværtimod skaber et fællesskab, hvori mennesker med og uden handicap passer

Foto: AI-genereret

ind på samme måde. Ingen må gå hvileløst rundt og rundt og sidde ørkesløst på gaderne, fordi de ikke kan være med, for i det fællesskab betyder vores egne særpræg ingenting, og derfor er der plads til os alle. Miraklet er ikke, at enkelte mennesker omskabes til at passe ind i fællesskabet. Miraklet er, at der skabes et fællesskab, hvor enhver kan passe ind.

Det gør alting godt, for det budskab afslører, at isolationen og fangenskabet, den eksklusion og afvisning, som mennesker med handicap og særlige forhold oplever, ikke stammer fra dem, deres sind eller deres krop. Adskillelsen sker gennem de tremmer, som samfundet har sat op ved at indrette sig, så kroppen skal have bestemte funktioner og sindet bestemte evner for at kunne have del deri. Hvor den, der afviger fra normen, isoleres i et bur uden kontakt til andre. Resultatet er, at mennesker går rundt og rundt som panteren i buret med bedøvet vilje og sløret blik i et bur af forhindringer, som de ikke kan overkomme; og barrierer, som de ikke kan bryde. Hver gang de prøver at løfte blikket, kan de ikke se andet end tusindvis af tremmer, der afsondrer dem fra verden udenfor.

Men Jesus har gjort alting godt. Han har vist, at forkyndelsen af ham, kan gå gennem alle tremmer. Den forkyndelse gør alting er godt, for den skaber det samfund, hvor vi alle med alle vores egne særheder og mærkværdigheder mødes af det samme budskab og forenes i et fællesskab uden tremmer. Uden det kunne vi være som pantere, der bare går rundt og rundt i et bur, hvor det, der adskiller os, bliver til tremmer, som holder os indelukket. Men nu lyder forkyndelsen til os alle og lader enhver af os vide, at ingen tremmer skal isolere os og bedøve vores vilje, for det, der er særligt for os, er netop det, som vi kan tage med til fællesskabet. Det gør alting godt.

DDS 4 – 7 – 418 – 160 – 376 – 8

Grundtvigsk bibeloversættelse?

Af Jesper Tang Nielsen

Danmark skal have en ny autoriseret bibeloversættelse. Bibelselskabet har sat arbejdet i gang, der i 2036 skal ende med, at alle de 66 bibelskrifter er oversat på ny. De første fire prøveoversættelser er allerede udkommet og er lige nu til debat. Det er et gigantisk arbejde, der forestår. Hvert ord bliver vendt og drejet og drøftet i flere instanser, før den endelige beslutning træffes. Og det er der god grund til, for en bibeloversættelse er uden tvivl det vigtigste bogværk i en generation. Ingen dansk bog læses så meget og så grundigt som Bibelen. Den er hver uge grundlag for prædikenerne i alle landets kirker. Den bruges til studier i skoler, gymnasier, seminarier og universiteter. Den drøftes i bibelkredse og indgår i personligt fromhedsliv. Fra tid til anden får jeg spørgsmål fra bibellæsere rundt omkring i landet, så jeg ved, med hvilken iver og interesse den granskes.

Men der er også altid noget på færde i en bibeloversættelse, fordi man altid bliver nødt til at vælge én løsning blandt flere mulige. Oversættelsen kan aldrig helt ramme grundteksten, for ordene betyder aldrig helt det samme. Derfor bør man være opmærksom på, om der er en grundlæggende holdning til Bibelen, som begrunder de trufne valg. Og der er mindst lige så meget grund til at være opmærksom på sin egen opfattelse af Bibelen. I den forbindelse er det oplagt at spørge, om der findes en særlig grundtvigsk forståelse af Bibelen, som har betydning for en bibeloversættelse.

Nu er det grundtvigske jo på ingen måde identisk med det, som N.F.S. Grundtvig selv har sagt. I så fald ville de grundtvigske jo mentalt befinde sig i det nittende århundrede. Alligevel kan der være grund til at se, hvad Grundtvig måtte have ment. Ikke overraskende har han ment forskelligt.

Grundtvigs artikler om bibeloversættelse

Omkring 1815-16 skrev Grundtvig et lille udkast til en artikel ved navn ”Om den nye Bibel-Oversættelse”. På dette tidspunkt var han stadig i sin tidlige, meget bibeltro periode, hvilket man tydeligt kan se på hans argumentation. Han mener nemlig for det første, at oversætterne selv må være drevet af samme ånd, som Bibelen er skrevet i. Oversætterne må simpelt hen tro, at Bibelen er Guds inspirerede ord for at kunne oversætte den ret. Det er naturligvis et meget konservativt synspunkt, som Grundtvig senere forlader. Herefter anfører han, at oversætterne må have indgående kendskab til grundsprogene som hverdagssprog. Det hænger selvfølgelig sammen med Grundtvigs opfattelse af folkesproget, hvilket også næste kriterium gør. Oversætterne skal nemlig også kende deres eget sprog godt, så der kan oversættes på en måde, der tager hensyn til den folkesjæl, som findes i modersmålet. Til sidst overvejer han så alvorligheden i oversætternes opgave. Den ”maae drives for Guds Aasyn under megen Frygt og Kamp og idelig Paakaldelse i Hjertet af den personlige Hellig-Aand, som har indaandet Skriften”. På den baggrund mener han så, at det nok er bedst slet ikke at oversætte på ny, men bevare den oversættelse, som menigheden er vant til. Den konklusion peger faktisk frem mod hans senere holdning, der i udpræget grad har menigheden i centrum.

På et langt senere tidspunkt, i 1837, udgiver Grundtvig en længere artikel om bibeloversættelse. Den hedder ”Om det Ny Testamente i Grundsproget eller Om Alcala-Texten og Bibel-Kritiken” og handler for en stor dels vedkommende om tekstgrundlaget for en ny oversættelse. Grundtvig er nemlig betænkelig ved de nye tekstkritiske udgaver, som konstruerer en grundtekst ud fra hundredvis, ja, tusindvis af håndskrifter fra forskellige tider. I stedet foretrækker han at anvende den første trykte version af Det Nye Testamente på græsk, som blev trykt i Alcala i Spanien. Den del af diskussionen er ikke så interessant. Langt mere spændende er det, at Grundtvig på dette tidspunkt har haft sin ”mageløse opdagelse” og forladt sit bibelfundamentalistiske udgangspunkt. For ham er det nu afgørende, at Bibelen ikke er grundlag for hverken kirke eller kristendom. Men hvad er den så?

Af kristne til kristne

Grundtvig siger på sin karakteristiske ordrige vis: ”Ny Testamente har fra Arildstid været de Christnes Kirke-Bog, skrevet af Christne til Christne, under Forudsætning af og idelig Beraabelse paa den fælles Tro, saa Bogen misforstaaes aabenbar, naar Man under Fortolkningen tilsidesætter de Christnes velbekiendte Tro, som Bogen overalt forudsætter bekiendt, og det Ny Testamente fordreies aabenbar naar det bringes i Modsætning til den Kirkes Tro, det er skrevet for at stadfæste, prise og oplyse.”

Det Nye Testamente er altså udtryk for troen på Kristus og skrevet til gavn for denne tro, som den findes i kirkens fællesskab. Uden at vide og formentlig stik mod sin intention befinder Grundtvig sig her på forkant af den kritiske bibelvidenskab. Først årtier senere begynder bibelforskerne nemlig at påpege, hvordan Det Nye Testamentes fortællinger er formet af den funktion, som de har haft i menigheden. De er ikke først og fremmest historisk nøjagtige beskrivelser af, hvad der foregik i Jesu liv, men tekster, der skal bruges til at begrunde, belære og bestyrke troen på Kristus. For historien om Jesus er altid fremstillet i lys af troen på ham som Kristus, Guds søn.

For Grundtvig er de nytestamentlige skrifter altså ikke vigtige som kilde til Jesu liv, men de er vigtige som kilde til troens oplysning. Det skriver han lidt tidligere i artiklen. De hellige skrifter er ”en Spore og et Hjelpe-Middel til en grundig og fuldstændig Oplysning om alt det Menneskelige, som det Guddommeliges Speil og Billede”. Bibelskrifterne skal udfordre og hjælpe til at opnå dybere forståelse af den tro, som den kristnes menneskeliv leves i. Man kan næsten gengive det med et citat fra apostlen Paulus: Bibelen er ”af tro til tro”.

Grundtvigsk oversættelse

Hvad betyder det for en bibeloversættelse? I hvert fald betyder det, at formålet ikke kan være at fremstille Jesu historie så historisk korrekt som muligt. Tværtimod er det en selvstændig pointe, at man skal kunne se, at de nytestamentlige skrifter selv er udtryk for troen på ham som Kristus. Hvis man prøver at lave en Bibel, der indeholder en præcis gengivelse af Jesu egne ord og handlinger, for at man skal kunne tro på den, går man galt af bibelteksterne ifølge Grundtvig. Omvendt må man prøve at få frem, at de bibelske fortællinger anskueliggør, hvorledes troen på Kristus kan forstås og praktiseres.

Endvidere bør en oversættelse fortsat kunne tjene til at stadfæste, oplyse og prise troen i kirken. Af den grund kan man ikke bare udskifte store kirkelige udtryk og begreber med jævne, lettilgængelige ord. For der er bibelske formuleringer, som er blevet en fast del af liturgien og salmerne, at man vil undergrave menighedens forståelse, hvis man moderniserer dem.

Frelsermand eller redningsmand

For nu til sidst at illustrere det med et eksempel fra prøveoversættelserne. Der findes et græsk ord, der normalt er blevet oversat med ”frelse”. Det kan imidlertid også betyde ”redde”. På græsk er der ingen forskel. På dansk er forskellen imidlertid, at ”frelse” bruges i en religiøs sammenhæng, mens ”redde” er mere dagligdags. Man bliver frelst af sin frelser, mens man bliver reddet af sin redningsmand. I Markusevangeliet 5,34 siger Jesus ifølge den nuværende oversættelse: ”Datter, din tro har *frelst* dig” til den kvinde, som er blevet helbredt for sine blødninger. I den nye prøveoversættelse siger han: ”Datter, din tro har *reddet* dig”.

Den oversættelse er sprogligt helt korrekt, for hun er jo blevet reddet fra sin sygdom. Men i den kan man ikke se, at Markusevangeliet er skrevet ud fra troen på Jesus Kristus som frelser. Man kan heller ikke se, at denne fortælling er blevet brugt til at illustrere, hvordan troen på Kristus frelser fra ethvert ulykkeligt liv. Og man kan slet ikke se, at frelsen ved tro er den afgørende del af den lutherske kristendom. I stedet gengiver oversættelsen, hvad Jesus måske kunne have ment, da han levede, inden kirken havde formuleret en tro på ham som frelsermand. På den måde kommer Bibelen til at handle om grundlaget for troen og ikke troen selv. Man fristes til at sige, at det ikke er en grundtvigsk oversættelse.

Menighedsmøde 2. marts:
Knausgårds blik
v/ sognepræst Hans Nørkjær

Den norske forfatter Karl Ove Knausgård er oversat til mere end 35 sprog. Han er blevet kaldt alt fra en litterær "rockstjerne" til en usympatisk narcissist. Gennem hele forfatterskabet findes en spænding mellem den kunstneriske afsondring og den mellemmenneskelige trivialitet, mellem længsel og nærvær. Knausgård jagter mening, men den er svær at finde. I foredraget er jeg særligt på sporet af de religiøse og eksistentielle tråde, der løber gennem Knausgårds værker. Og her kommer vi både op i metafysikkens højder og ned i det sjælelige dyb – og vi eftersøger bl.a. Knausgårds forhold til den kristendom, han ikke tror på.

Konfirmation 2027
Konfirmationsberedelsen begynder i ugen efter skolernes efterårsferie og foregår onsdag eftermiddag kl. 15.30. Forældre bedes henvende sig til Jesper Tang Nielsen for tilmelding, gerne inden udgangen af maj. Konfirmationen er planlagt til den 25. april 2027. Der er introduktionsmøde for forældre og konfirmander efter gudstjenesten *søndag den 27. september.*

Velkomstarrangement
for nye medlemmer
Nye medlemmer inviteres til introduktionsmøde *søndag den 17. maj* efter gudstjenesten kl. 16.00 i Immanuelskirken. Der vil være korte oplæg om menighederne. Invitation udsendes særskilt til nyindmeldte. Andre interesserede kan kontakte Jesper Tang Nielsen.

Påskevandring
Frederiksberg Provsti arrangerer for fjerde år i træk påskevandring mellem bydelens kirker anden påskedag *mandag den 6. april 13.00 – 16.00*. Alle kirkerne vil være åbne for besøg. Der er tilrettelagt forskellige ruter, men det er også muligt at sammensætte sin egen. Se nærmere på provstiets hjemmeside www.folkekirken-frederiksberg.dk.

Immanuelskirken deltager også i år i arrangementet og vil være åben og bemandet i tidsrummet.

Årsmøde i Foreningen af
Grundtvigske Fri- og Valgmenigheder
Lørdag d. 9. maj arrangerer Holstebro Valgmenighed årsmødet. Der er generalforsamling og program med musikgudstjeneste, foredrag, festmiddag og forestilling ved Else Matthiassen Udførligt program kan findes på hjemmesiden. Pris 670,- for forplejning og program. Tilmelding senest d. 9. april på mail til Jesper Tang Nielsen. (jtn@kvvv.dk).

Vi skal vise barmhjertighed
Litteraturkredsen om den svenske forfatter Kerstin Ekman (født 1933) ved Doris Ottesen.

Vi mødes i konfirmandstuen i Immanuelskirken kl. 15-17.

De kommende møder er
24. marts: "Ulveskindet II og III: "Rørte Vande" og "Skrabelodder" (da. 2002 og 2003)

28. april: "Ulvespringet" (da.2022) med udblik til "Dødsklokken" (da.1977) og "Hunden"(da.1986)

Kalender

2. marts kl. 19.30
Menighedsmøde om "Knausgårds blik" i menighedssalen

24. marts kl. 15.00
Litteraturkreds om Kirsten Ekman i Immanuelskirken

28. marts kl. 15.00
Litteraturkreds om Kirsten Ekman i Immanuelskirken

6. april kl. 13.00
Påskevandring i Frederiksbergs kirker

9. maj kl. 10.00
Årsmøde i Foreningen af Grundtvigske Fri- og Valgmenigheder i Holstebro

17. maj kl. 16.00
Gudstjeneste med efterfølgende introduktionsmøde for nye medlemmer i Immanuelskirken

Adresser

Præst: Jesper Tang Nielsen
Løngangsstræde 24,2., 1468 København K, tlf. 24 94 26 28
e-mail: jtn@kvvv.dk - hjemmeside: www.kvvv.dk

Københavns Valgmenighed

Formand:
Doris Ottesen
Køjevænget 62, 2791 Dragør
Tlf. 26 83 46 42

Forretningsfører:
Karl Kristian Madsen
Hestkøb Vænge 39, 3460 Birkerød
Tlf. 4011 9100
Bank: 2191 - 6897622120

Kirketjener:
Astrid Jul Bastholm Pedersen
Julius Bloms gade 13, 3. tv.,
2200 København N
Tlf. 29 90 88 40

Organist:
Kristian Olesen
Sankt Peders Stræde 8A, 4000 Roskilde
Tlf. 20 76 07 32

Vartov Valgmenighed

Formand:
Heiner Lützen Ank
Ahlefeldtsgade 26, 1tv., 1339 København K
Tlf. 53 34 16 05

Forretningsfører:
Niels Mattsson Johansen
Lysefjordsgade 10, 4tv., lejl. 2, 2300 København S
Tlf. 23 23 57 01
Bank: 6194 – 4170277452

Kirketjener:
Emil Nygård Johansen
Tagensvej 15, 2200 København N
Tlf. 26 37 48 54

Organist:
Kristian Olesen
Sankt Peders Stræde 8A, 4000 Roskilde
Tlf. 20 76 07 32

Valgmenighedernes hjemmeside er www.kvvv.dk

Bladets redaktion:
Jesper Tang Nielsen (ansvarshavende), Nanna Skovsted, Gudrun Haastrup
Forsidevignet: Peter Hentze

Afsender:
Københavns og Vartov
Valgmenigheder
Løngangstræde 24, 2.
1468 København K

Gudstjenester i Vartov Kirke og Immanuelskirken*

Hvor intet andet er anført, varetages gudstjenesten af Jesper Tang Nielsen

1. marts (2. søndag i fasten)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00

8. marts (3. søndag i fasten)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

15. marts (Midfaste søndag)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

22. marts (Mariæ bebudelsesdag)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00

29. marts (Palmesøndag)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00
Tidspunkt ifølge sommertid

2. april (Skærtorsdag)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00

3. april (Langfredag)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

5. april (Påskesøndag)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00

6. april (2. påskedag)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

12. april (1. søndag efter påske)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00

19. april (2. søndag efter påske)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00
Vartov Kirke . . . . . kl. 16.00

26. april (3. søndag efter påske)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00
Konfirmation

3. maj (4. søndag efter påske)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

10. maj (5. søndag efter påske)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00
v/Doris Ottesen

14. maj (Kristi Himmelfarts dag)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00
v/Gitte Buch Hansen

17. maj (6. søndag efter påske)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00
Immanuelskirken . . . . . kl. 16.00

24. maj (Pinsedag)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

25. maj (2. pinsedag)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00

31. maj (Trinitatis søndag)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

7. juni (1. søndag efter trinitatis)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00
Vartov Kirke. . . . . kl. 16.00

14. juni (2. søndag efter trinitatis)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

21. juni (3. søndag efter trinitatis)
Immanuelskirken . . . . . kl. 10.00

28. juni (4. søndag efter trinitatis)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

Ingen gudstjenester i juli

2. august (9. søndag efter trinitatis)
Vartov Kirke. . . . . kl. 10.00

**Immanuelskirken ligger på Forhåbningsholms Allé 20, Frederiksberg.*

JANNERUP.DK